

Newcastle-betegség – Gyakran ismételt kérdések

Érdeklődők, háztáji állattartók

Mi a Newcastle-betegség?

A Newcastle-betegség, más néven baromfipestis, a házi- és vadon élő madarakat érintő fertőző vírusos betegség. A betegséget az avian paramyxovírus 1 (APMV-1, Newcastle-betegség vírusa) meghatározott virulenciájú törzsei okozzák. A betegség jelentős állategészségügyi és járványvédelmi kockázatot jelent, ezért az Európai Unióban bejelentési és védekezési kötelezettség alá esik.

Mely madarak fogékonyak a Newcastle-betegségre?

A Newcastle-betegség vírusa számos házi- és vadon élő madárfajt megfertőzhet. A házi baromfik közül különösen fogékony a házityúk, de pulykák, víziszárnyasok, galambok, tenyésztett vadmadarak – például fácán, fogoly és gyöngytyúk –, valamint egyes díszmadarak is fogékonyak lehetnek.

Milyen tüneteket okozhat a Newcastle-betegség?

A betegség tünetei a vírus virulenciájától, a madár fajától és életkorától, valamint az állomány immunológiai állapotától is függnék. Előfordulhatnak légzőszervi, idegrendszeri és emésztőszervi tünetek, a tojástermelés visszaesése, valamint súlyos esetben jelentős elhullás. A tünetek alapján önmagában nem lehet biztosan megállapítani, hogy Newcastle-betegségről van-e szó.

Hogyan terjed a Newcastle-betegség?

A vírus közvetlenül fertőzött madarakkal és azok ürülékével, illetve légúti váladékaival való érintkezéssel terjedhet. Közvetetten is terjedhet szennyezett eszközökkel, ruházattal, járművekkel, takarmánnyal vagy vízzel.

A vadmadarak és a galambok is érintettek lehetnek?

Igen. Egyes vadon élő madarak megfertőződhetnek, és szerepet játszhatnak a vírus fenntartásában vagy terjedésében. A galambok szintén fogékonyak lehetnek, ezért a fertőzött madarakkal való érintkezés járványügyi kockázatot jelenthet.

Milyen gyorsan alakulhat ki a betegség?

A fertőzödést követően a tünetek megjelenéséig általában néhány nap telik el, de ez az időtartam változó lehet. Fogékony madarak között a vírus gyorsan terjedhet, ezért a szokatlan megbetegedés vagy elhullás észlelésekor fontos a mielőbbi állatorvosi vizsgálat.

Mit tegyek, ha a madaraim között szokatlan elhullást vagy megbetegedést tapasztalok?

Szokatlan elhullás, a tojástermelés hirtelen visszaesése, légzőszervi vagy idegrendszeri tünetek esetén haladéktalanul értesítse állatorvosát. A Newcastle-betegség tünetei más betegségekéhez is hasonlíthatnak, ezért a betegség megállapításához laboratóriumi vizsgálat szükséges.

Hogyan előzhetem meg, hogy a betegség bekerüljön a háztáji állományomba?

A megelőzésben fontos a megfelelő járványvédelmi gyakorlat. Érdemes csökkenteni a madarak és a tartásukhoz használt eszközök szükségtelen mozgását, ügyelni a személyi és eszkozhigiéniára, az újonnan érkező madarakat lehetőség szerint elkülöníteni, valamint csökkenteni a vadon élő madarakkal való érintkezés lehetőségét. Utóbbi érdekében javasolt a zárt helyen történő etetés és itatás.

Van vakcina a Newcastle-betegség ellen?

Igen. A Newcastle-betegség megelőzésére többféle vakcina áll rendelkezésre. Az alkalmazás módja és a vakcinázási program az adott madárfajtól, az állománytól és a választott vakcinától függ. A vakcinázás megfelelő járványvédelmi gyakorlattal együtt fontos szerepet játszik a betegség megelőzésében.

Miért fontos a korai felismerés?

A Newcastle-betegség fogékony madarak között gyorsan terjedhet. A betegség korai felismerése, a gyanú mielőbbi jelzése és a szükséges járványvédelmi intézkedések gyors végrehajtása hozzájárulhat a fertőzés továbbterjedésének megakadályozásához.

Baromfitartóknak

Mennyi a Newcastle-betegség lappangási ideje?

A lappangási idő több tényezőtől függ, többek között a vírus virulenciájától, a fertőző dózistól, a madár fajától és életkorától, valamint az állomány immunológiai állapotától. A klinikai tünetek rendszerint néhány nappal a fertőződést követően jelennek meg, de az időtartam változó lehet. Járványügyi szempontból az uniós szabályozás a Newcastle-betegség esetében 21 napos inkubációs idővel számol.

Milyen tünetek esetén kell Newcastle-betegségre gyanakodni?

A klinikai kép jelentősen változhat a vírus virulenciája, a madárfaj és életkor, az immunállapot, a tartási körülmények és az esetleges társfertőzések függvényében. Gyanút kelthetnek a légzőszervi és idegrendszeri tünetek, az emésztőszervi tünetek (hasmenés), a tojástermelés jelentős visszaesése, valamint a szokatlanul magas elhullás. A klinikai tünetek önmagukban nem alkalmasak a Newcastle-betegség biztos megállapítására, ezért a gyanú megerősítéséhez laboratóriumi diagnosztika szükséges.

Milyen gyorsan terjedhet a betegség egy állományban?

A vírus terjedési sebességét több tényező befolyásolja, így a vírus virulenciája, az állomány immunológiai állapota, a tartási körülmények, a madarak közötti kontaktus és a járványvédelmi intézkedések hatékonysága. Fogékony állományban a fertőzés gyorsan terjedhet, ezért a szokatlan tünetek vagy elhullások mielőbbi felismerése és bejelentése kiemelten fontos.

Mit tegyen a baromfitartó Newcastle-betegség gyanúja esetén?

Newcastle-betegség gyanúja esetén haladéktalanul értesíteni kell az állatorvost, és követni kell az illetékes állategészségügyi hatóság által meghatározott intézkedéseket. A gyanú fennállása alatt kerülni kell az állatok, tojások, eszközök és egyéb potenciálisan fertőzött anyagok mozgását, valamint fokozottan be kell tartani a járványvédelmi előírásokat.

Milyen járványvédelmi intézkedésekkel csökkenthető a fertőzés kockázata?

A fertőzés kockázata csökkenthető a megfelelő vakcinázással, a személyi és eszkozhigiéniaiával, a telepre történő be- és kilépés szabályozásával, a madarak és eszközök szükségtelen mozgásának kerülésével, az újonnan érkező állatok elkülönítésével, valamint a vadon élő madarakkal való közvetlen és közvetett érintkezés lehetőségének csökkentésével.

Kötelező-e a Newcastle-betegség elleni vakcinázás Magyarországon?

Igen. A Newcastle-betegség elleni megelőző immunizálást Magyarországon a 163/2009. (XI. 27.) FVM rendelet szabályozza, amely a tyúk, pulyka, gyöngytyúk, valamint a tenyésztett fácán, fűj és fogoly esetében kötelező immunizálást ír elő. A rendelet alapján a program része a keltetőben, naposkorban végzett immunizálás, a növendék állatok ismételt immunizálása 14–28 napos korban, továbbá a nagylétszámú tenyész- és tojóállományok esetében az inaktivált vírust tartalmazó vakcinával történő további immunizálás. A vakcinázás végrehajtásával és az immunizálás hatékonyságának ellenőrzésével kapcsolatos részletes szakmai előírásokat a Newcastle-betegség elleni országos készenléti terv is tartalmazza. A konkrét vakcinázási program kialakításakor a hatályos jogszabályokat, a készenléti terv vonatkozó előírásait és az alkalmazott vakcina engedélyezett alkalmazási előírását egyaránt figyelembe kell venni.

Miért nem elegendő egyszer beoltani a baromfit?

Az immunitás kialakulását és fennmaradását több tényező befolyásolja, így az állatok életkora, az alkalmazott vakcina típusa, az alkalmazás módja és az állomány tartási körülményei. Emiatt a

Newcastle-betegség elleni védekezésben ismételt immunizálást is tartalmazó vakcinázási programra lehet szükség. A konkrét programot a hatályos előírások és az alkalmazott készítmény engedélyezett alkalmazási előírása alapján kell kialakítani.

Miért fontos a vakcinázás szakszerű végrehajtása?

A vakcinázás eredményessége nem kizárólag attól függ, hogy a vakcinát alkalmazták-e, hanem az alkalmazás módjától és szakszerűségétől is. Élő vakcinák spray formájában történő alkalmazásakor fontos a megfelelő kijuttatás, itatásos vakcinázás esetén pedig többek között a víz minősége, a vakcina megfelelő előkészítése és az alkalmazási előírások betartása is befolyásolhatja az immunizálás eredményességét. A Newcastle-betegség elleni vakcinák vényköteles állatgyógyászati készítmények, ezért alkalmazásuk állatorvosi vényhez és állatorvosi szakmai felügyelethez kötött, továbbá minden esetben az adott készítmény engedélyezett alkalmazási előírását kell követni.

A vakcinázott állomány is megfertőződhet?

Sajnos igen. A vakcinázás jelentősen csökkenti a klinikai megbetegedés és a vírus terjedésének kockázatát, de nem feltétlenül akadályozza meg teljes mértékben a fertőződést. Ezért a megfelelő vakcinázási program mellett a járványvédelem és a vakcinázás eredményességének ellenőrzése is fontos.

Hogyan ellenőrizhető a vakcinázás eredményessége?

A vakcinázás eredményessége szerológiai vizsgálattal, vérmintákból meghatározott ellenanyagszintek vizsgálatával ellenőrizhető. A magyar szabályozás meghatározza az immunizálás hatékonyságának ellenőrzésére vonatkozó követelményeket, így a mintavétel és a vizsgálat időzítését és módját is. Az ellenőrzés gyakoriságát és módját a vonatkozó jogszabályi előírások és a vakcinázási program határozza meg. A magyar szabályozás szerint az immunizálások hatékonyságát laboratóriumi vizsgálatokkal rendszeresen ellenőrizni kell, a kötelező vakcinázásokhoz kapcsolódóan meghatározott mintavételi időpontokban.

Mi történik, ha az állomány védettsége nem megfelelő?

Ha a vizsgálatok alapján az állomány védettsége nem éri el az előírt szintet, felül kell vizsgálni a vakcinázási programot és a vakcinázás technikáját. Szükség esetén az állomány ismételt vakcinázása is elrendelhető.